

FRUIT

bulletin

Februari 2024

Ferdy Tolhoek, adviseur hardfruit bij de CAF:

“Ook met minder captan voldoende opties voor aanpak schurft”

Wanneer in de toekomst het gebruik van captan mogelijk wordt beperkt, blijven er genoeg mogelijkheden voor een effectieve aanpak van schurft. Ook groene middelen kunnen daarin een plek krijgen. “Maar voor de primaire schurftperiode blijven conventionele middelen de beste basis”, stelt Ferdy Tolhoek.

“Telers zijn er in gedachten al wel mee bezig maar in de dagelijkse praktijk logischerwijs nog nauwelijks”, zegt Ferdy Tolhoek halverwege het interview. “Dat is misschien ook wel te begrijpen want we weten immers nog niet wat de positie van captan vanaf 2026 wordt. Maar het is wel aannemelijk dat we de captan in de nabije toekomst niet meer zo intensief mogen gebruiken als nu.” Daarom doet de Centrale Adviesdienst Fruit (CAF) al jaren proeven met schurftschema's waarin het oudste fruitfungicide een beperktere of helemaal geen rol meer speelt. In die proeven worden de uitkomsten vergeleken met een basisschema dat bestaat uit wekelijks Delan DF tot de volle bloei en aansluitend captan vanaf het moment dat de bloemblaadjes vallen. In de secundaire schurftperiode blijft captan ook het hoofdingrediënt maar varieert het interval met de ziektedruk.

Captan vervangen

De eerste conclusie die Tolhoek durft te trekken is dat een schema met verlaagde doseringen captan niet de oplossing is. “Het lijkt een voor de hand liggende oplossingsrichting maar het effect is onvoldoende; toevoegingen om tot een goede tankmix te komen zijn dan noodzakelijk”, stelt de

adviseur. Positiever is hij over schema's waarbij na de bloei de captan wordt afgewisseld met andere conventionele producten zoals Delan Pro of Soriale. “Zulke schema's presteren minstens zo goed.”

Kritisch is Tolhoek daarentegen over een schema met uitsluitend groene middelen. Daaronder verstaat Tolhoek middelen die wel een CTGB-erkenning én een schurftclaim hebben. “Voor de primaire ascosporenperiode biedt een dergelijk schema onvoldoende bescherming”, meent de adviseur. “Maar in het secundaire schurftseizoen hebben ze zeker een plek. Wij beproeven die middelen in de zware ascosporenperiode. Daar halen conventionele fungiciden een werking van 70 à 80% en de ‘groene CTGB-middelen’ 40 à 50 %. In het secundaire schurftseizoen kun je prima werken met afwisselend een sterk gangbaar middel als Delan Pro of Delan DF en een groen middel als Soriale. Voorwaarde is wel dat je de schurft aan het eind van de primaire periode goed onder controle hebt.”

Tips voor 2024

Voor komend seizoen heeft Tolhoek een paar tips. “Wie nu nog Delan DF gebruikt adviseer ik om over te

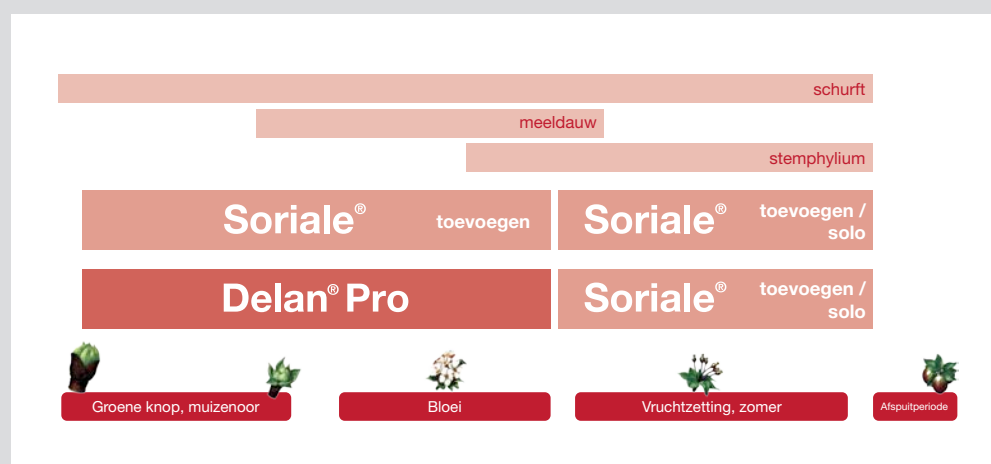
Ferdy Tolhoek

schakelen naar Delan Pro. Die is gewoon sterker. Bedenk daarbij dat er vorig jaar in zowel appel als peer een toename van schurftaantasting is waargenomen. Dat zal voor het komende primaire schurftseizoen een drukverhogend effect hebben. En telers hoeven de captan wat mij betreft niet direct uit hun schema's te halen. Er verandert immers nog niks in 2024. Maar ervaring opdoen met een alternatief is altijd goed. Voor de secundaire schurftperiode adviseer ik ook om rondom een wisselvallige periode sowieso wat vaker kaliumfosfonaten in te zetten. Telers die dat al doen, ervaren een langere duurwerking. En secundaire aantastingen zitten vaak onderop het blad. Daar kom je met bedekkingsfungiciden moeilijk bij. Met het systemische Soriale lukt dat beter.”

Adviesschema met kaliumfosfonaat

Kaliumfosfonaat (KHP) is één van de basisstoffen voor een geslaagde schurftbestrijding in peer en appel. KHP heeft niet alleen een direct effect op de schimmel maar verhoogt ook de weerstand van het gewas. De actieve stof zit ondermeer in Delan Pro (combinatie dithianon en KHP) en Soriale (KHP solo). Delan Pro is het sterkste contactmiddel voor de fruitteelt tegen schurft en kan dus het best worden gepositioneerd in de meest kritische periode aan het begin van het seizoen. Afhankelijk van de schurftdruk in de zomerperiode, kan de teler doorgaan met Soriale, naar keuze solo of in tankmix met een ander fungicide bijvoorbeeld Delan DF.

Delan Pro en Soriale mogen elk 6 keer per seizoen worden ingezet. In een schema met een tweewekelijks interval kan het gewas dus tot wel 6 maanden profiteren van de meerwaarde van kaliumfosfonaat. Naast schurft heeft KHP ook een belangrijke meerwaarde tegen zwartvruchttrot, meeldauw, alternaria en bacterieziekten. Met al deze eigenschappen is kaliumfosfonaat een onmisbaar element in de gereedschapskist van de fruitteeler. En wist u dat kaliumfosfonaat ook in 2024 niet meetelt als actieve stof binnen Planet Proof?

Jeroen Wellner; fruitteler in Est:

“Ik neem geen risico, daarom gebruik ik Faban”

Jeroen Wellner en Arie van Horssen

Jeroen Wellner laat weinig aan het toeval over bij zijn aanpak van schurft. In de primaire schurftperiode gaat hij voor maximale bescherming. Faban is daarbij een vaste waarde en komt elk jaar wel in zijn schema voor. “Als je het voorjaar goed aanpakt, heb je in de zomer rust.”

Onder de rook van het Gelderse Est hebben Jeroen en René Wellner een fruitteeltbedrijf van om en nabij de 40 hectare. Appel Maribelle en peer Xenia zijn hun belangrijkste rassen; die vinden via hun eigen handelsbedrijf de weg naar meerdere supermarktketens waaronder Boon's Markt en PLUS. René

is verantwoordelijk voor de verwerking en de handel terwijl Jeroen de scepter zwaait in de boomgaard. “Het was me het schurftjaar wel”, blikt hij terug aan het begin van het interview. “De weersomstandigheden hebben me gelukkig niet belet om mijn spuitschema aan te houden. Ik heb wel trekkersporen

gereden, maar die grasbaan kan ik wel repareren. Een gemiste schurftinfectie herstellen is echter onmogelijk”, zegt Wellner nuchter.

Geen risico nemen

Niet alleen met een strak schema maar ook via zijn middelenkeuze probeert de fruitteler zijn risico's te minimaliseren. “Als je de schurft in het voorjaar goed aanpakt, heb je in de zomer rust. En je bent uiteindelijk goedkoper uit”, is zijn overtuiging. Al zolang het middel in de handel is, zet Wellner in het voorjaar het fungicide Faban in. Dat doet hij dan afwisselend met bespuitingen met Delan Pro. “Ik wil in de primaire schurftperiode gewoon geen risico nemen. Meestal spuit ik de Delan Pro voor een verwachte infectiepiek en de Faban erna, maar ik heb ook hele goede ervaringen met de inzet van Faban vóór een infectie. En hoelang ik het gebruik hangt af van de ziektedruk. Afgelopen seizoen heb ik de maximale vier bespuitingen met Faban gedaan maar andere jaren is het ook wel eens minder.”

Pyrimethanil nodig

Alliance-adviseur Arie van Horssen, die is aangeschoven bij het interview, luistert Wellner 's verhaal instemmend aan. “In zware schurftperiodes heb je gewoon de pyrimethanil uit de Faban nodig. Want als je eenmaal schurft in je gewas hebt, dan ben je de pineut. Je fruit moet van goede kwaliteit zijn, anders verdien je niets. En de Wellners weten als geen ander hoe belangrijk het is om een kwaliteitsproduct te oogsten. Dat ervaren ze in hun handelsbedrijf elke dag.” Jeroen doet er dan ook alles aan om het effect van zijn bespuitingen te optimaliseren. “Ik probeer te spuiten met verstand”, lacht de ondernemer. “Als het nodig is, rij ik 's nachts. En regelmaat in je schema is ook belangrijk. Want je raakt nooit alles, je hebt afbraak van het middel en er is elke week nieuwe onbeschermd groei. Met een strak schema zorg je voor de nodige opbouw.”

Maatwerk in schimmelbestrijding

“Maatwerk in schimmelbestrijding” is de nieuwe slogan voor wat BASF voorheen het KISS-systeem noemde. KISS staat voor Keep-It-Simple want met slechts drie middelen (Delan Pro, Faban en Sercadis) krijgt de teler een uitstekende bestrijding van schurft in peer en appel tijdens het ascosporenzeizoen. Het schema met deze middelen geeft ook een prima werking tegen stemphylium (zwartvruchtrot) en meeldauw.

Aan de basis staat Delan Pro in een tweewekelijks interval om voldoende kaliumfosfonaat op te bouwen in het gewas. De dithianon in Delan Pro kennen we als een zeer sterk contactmiddel tegen schurft. De afwisselpartner in het schema is Faban met de actieve stoffen dithianon en het curatieve pyrimethanil in een bijzondere Co-Crystal formulering. Met deze samenstelling kan Faban rond zware schurftinfecties zowel preventief als curatief worden ingezet. Vanaf het roze knopstadium is er een hoger risico op meeldauwinfecties en wordt Sercadis toegevoegd aan Delan Pro. Een zeer sterk schema dus met drie unieke producten die hun plek in het primaire seizoen al jaren hebben bewezen!

- Drie unieke producten
- Tegen schurft, meeldauw en stemphylium in peer en appel
- Dé basis voor elk spuitschema

Gijsbert Hakkert en Nico van Geest

Gijsbert Hakkert (Asperico) en Nico van Geest (Agrifirm):

“Vroege schurftinfecties in peer preventief onder controle met Faban”

In de bladvitaliteitsproeven op het Expertiseplatform van Agrifirm draait alles om vroege controle van schurft door gerichte inzet van sterke middelen; ook verlaging van de milieubelasting krijgt aandacht. Faban wordt in het Agrifirm-schema ingezet als curatieve component. Asperico-onderzoeker Gijsbert Hakkert ziet ook kansen voor een preventieve inzet van het middel.

“De wetgeving dwingt ons om te minderen met chemie. Maar je wilt als teler wel de kilo’s en de kwaliteit behouden. Dan is het volgens ons de slimste insteek als je in het primaire schurftseizoen op de juiste momenten de sterkste

middelen inzet. Want dan kun je in het tweede deel van het seizoen met minder chemie toch een sluitend schema houden.” Nico van Geest, specialist Fruitteelt bij Agrifirm en sinds dit voorjaar ook verantwoordelijk

voor het Expertiseplatform, schetst in een notendop het uitgangspunt dat hij en zijn collega’s van het Fruitteam hanteren bij de opzet van bladvitaliteitsproeven in appel en peer. “We kijken in die proeven naar de gewasbescherming van vandaag en van morgen. Daarom kijken we ook naar de positie van groene middelen in de schema’s. Maar de basis wordt wat ons betreft nog steeds gelegd met betrouwbare conventionele middelen.”

Steeds vroeger

Gijsbert Hakkert van de onafhankelijke onderzoeksinstituting Asperico is al 5 jaar verantwoordelijk voor de uitvoering van onder meer de Agrifirm-proeven. Hij heeft in die periode de omstandigheden en de schema’s zien veranderen. “In het begin deden we alleen schurftproeven in appel maar sinds een jaar of twee doen we ze ook in peer. Dat heeft er alles mee te maken dat de schurft in peer steeds vroeger komt. Schurft in peer is verraderlijk omdat je het bijna nooit ziet op het blad en aangetaste vruchten van de boom vallen. Maar het overleeft op het hout en daar kunnen al vroeg in het voorjaar conidiën ontstaan die veel makkelijker infecteren dan de ascosporen waar de adviessystemen naar kijken. Met een infectie in peer maak je als het ware een kweekkas voor het volgende jaar maar je ziet het niet.”

Curatieve werking

Het schurftschema waarmee Agrifirm in de praktijk goede resultaten boekt bestaat in de basis uit afwisselende bespuitingen met Delan Pro, Delan DF en captan. Bij geconstateerde infectiekansen wordt Faban ingezet voor de curatieve werking. Tijdens de bloei minimaal één keer captan, vaak in combinatie met Delan DF; na de bloei neemt captan solo het stokje over en wordt curatief ingegrepen als dat nodig is. In het tweede deel van het seizoen streeft Agrifirm naar een afwisseling van chemie en biostimulanten. “We beginnen vroeg en we sturen op schurft”, licht van Geest toe. “Voor meeldauw en schurft vullen we vanaf het roze knopstadium het schema aan met onder andere Sercadis”.

Hakkert heeft naast proefpercelen ook een aantal praktijkpercelen peer en appel waarin hij strategieën in de praktijk uitprobeert. Hij ziet in zijn proeven dat het Agrifirm-schema goed voldoet. “Maar in periodes met vroege infectiekansen voor conidiën in peer zou ik als teler ook de preventieve inzet van Faban serieus overwegen. De adviessystemen waarschuwen daar niet voor. Zo’n schema werkt minstens zo goed en het geeft heel veel rust. Dat heb ik in mijn praktijkpercelen zelf ervaren.”

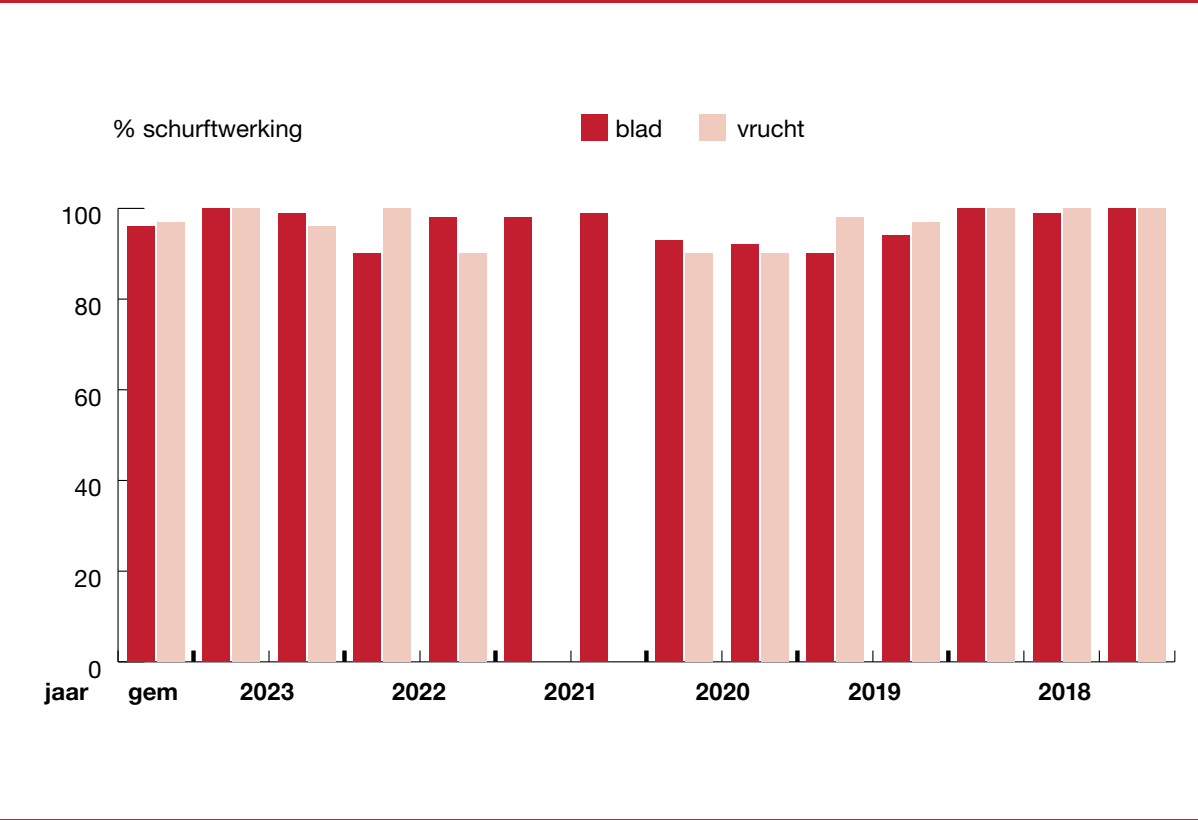
Faban, Sercadis en Delan Pro samen in een ijzersterk schema

BASF introduceerde in 2017 drie nieuwe fungiciden voor de fruitteelt. Om de kracht van de middelen optimaal te benutten werd het KISS-spuitschema (Keep It Simple System) ontwikkeld. Dit systeem houdt in:

- Afwisselend spuiten met Delan Pro en Faban in een wekelijks schema;
- Vanaf het roze knopstadium Sercadis toevoegen aan de Delan Pro;

Sinds 2018 hanteert BASF dit systeem als het referentieschema voor de bestrijding van schurft, meeldauw en stemphylium. De goede werking van het systeem is vastgesteld in meerjarig onderzoek in Nederlandse boomgaarden met een zware infectiedruk aan de basis. In de grafiek staan de proefresultaten tegen schurft weergegeven van 2018 tot en met 2023. In alle jaren waren er minstens twee proeven. Als voorbeeld een toelichting op de resultaten van 2023. Op locatie één was 38% van de bladeren aangetast door schurft in het onbehandelde object; het KISS-schema gaf hier een werking van 100%. Op een tweede locatie was de schurftdruk nog hoger met 68% aangetast blad en een werking van 96% met het KISS-systeem.

Gemiddeld genomen gaf het KISS-systeem over de jaren 98% werking op vruchtschurft en 95% op bladschurft (gemiddelde van de grafieken). Doordat hetzelfde schema met Delan Pro, Sercadis en Faban aan de basis over meerdere jaren is getoetst en op verschillende locaties en onder verschillende klimatologische omstandigheden, zijn de uitkomsten van het onderzoek zeer betrouwbaar. Deze bevindingen werden ook bevestigd bij onafhankelijke onderzoekstations in binnen- en buitenland. Het KISS-systeem met Delan Pro, Sercadis en Faban geeft dus rust en zekerheid in het spuitschema voor nu en zeker in de toekomst.

Marinus Huijsmans, fruitteler in Dronten:

“Vroege inzet Sercadis bracht meeldauw beter onder controle”

Met een vervroegde inzet van Sercadis kreeg Marinus Huijsmans uit Dronten de meeldauw in zijn boomgaard beter onder controle. “Het is nog niet weg maar ik weet nu wel zeker dat ik in de vroege periode het sterkste middel gebruik.”

Marinus Huijsmans heeft in Dronten een fruitteeltbedrijf met 6,5 ha appel en 10,5 ha peer. Hij teelt voor het AH-programma ‘Beter voor boer, natuur en milieu’ en verkoopt al zijn fruit via telersvereniging Oxin Growers. Huijsmans heeft al langer te maken met een hardnekkige meeldauw-aantasting in zijn appelperceel. “Het werd elk jaar een beetje erger”, blikt hij terug. “En op een gegeven moment werd het echt een factor in mijn spuitschema.” Een probleem wil Huijsmans de aanpak van de meeldauw niet noemen want, zoals hij zegt: iedereen heeft meeldauw. “Maar een uitdaging is het zeker.” Sanitatie rondes zijn al heel lang een vast en essentieel onderdeel van zijn aanpak van de schimmel. “Ik loop elk voorjaar meerdere rondes, zowel voor als na de bloei, om de primaire meeldauw weg te knippen. En ik hanteer in die periode een strak preventief spuitschema. Maar ik kreeg de aantasting niet naar beneden, integendeel.”

Verbetering

Huijsmans ging te rade bij dorpsgenoot en tevens technisch productadviseur bij BASF Kick van Saarloos en die stelde voor om zijn spuitschema aan te passen. “Kick stelde voor om de Sercadis, die al wel in mijn spuitschema zat, naar voren te halen. Dat heb ik nu een paar jaar gedaan en het heeft voor verbetering gezorgd.” Huijsmans vertelt dat de meeldauw situatie in zijn boomgaard nu stabiel is. “Het verslechtert niet meer maar het is nog niet weg. Ik doe nog steeds sanitatie rondes maar vooral in het tweede deel van het seizoen steekt de meeldauw nog wel eens de kop op. Dat komt volgens mij omdat de bomen hier op de jonge polderklei het hele seizoen blijven groeien. Je hebt altijd onbeschermd blad. Maar ik weet nu zeker dat ik het sterkste middel gebruik als ik met Sercadis begin in het roze knopstadium.”

Groene chemie geeft nu nog te weinig zekerheid

In zijn hoedanigheid van regiobestuurder bij de NFO is Huijsmans ook veel bezig met het gewasbeschermingsbeleid. “De overheid wil graag dat wij minder chemie inzetten en daar willen wij als NFO best in meegaan,” vertelt hij. “Maar het mag niet ten koste gaan van opbrengst en kwaliteit. Dus we hebben groene middelen nodig met voldoende werking. En die zijn er nu nog niet. We kunnen nog niet zonder chemie. En we hebben ook de vrijheid nodig om die sterke conventionele middelen te mogen inzetten op het beste moment.”

Volgens Huijsmans is er in de fruitteeltsector voldoende draagvlak voor een route richting groene gewasbescherming. “Maar er is ook veel discussie. We moeten als sector het front gesloten houden en samen optrekken met toeleveringsbedrijven en adviseurs. En ons verhaal blijven vertellen aan het ministerie en het CTGB. Maar als er overtuigende groene alternatieven zijn, gaan wij daar zeker mee aan de slag.”

Nieuwe regeling voor afvoer verpakkingen

BASF vindt een goed geregelde afvoer van lege verpakkingen van gewasbeschermingsproducten belangrijk. Goed nieuws dus dat hiervoor onder STORL een nieuwe regeling is opgezet. Sinds medio 2023 kunnen telers schone en droge verpakkingen van gewasbeschermingsmiddelen en andere gewasverzorgingsproducten kosteloos aanbieden voor inzameling. De manier van inzamelen hangt af van het aantal aanmeldingen en het aantal zakken. Met andere gewasverzorgingsproducten worden bijvoorbeeld verpakkingen van (blad)meststoffen, biostimulanten en hulpstoffen bedoeld. In eerste instantie is de vernieuwde regeling bedoeld voor schone en droge plastic verpakkingen van HDPE-kunststof. De verpakkingen worden gerecycled en dus niet, zoals bij bedrijfsafval, verbrand.

Hoe werkt het?

- Maak een account aan via de website www.Storl.nl.
- Bestel verzamelzakken (400 l), voorzien van het STORL-logo, bij uw distributeur. Deze zakken kosten een paar euro.
- Vul deze met alléén goed schoongespoelde en droge cans, zonder de doppen. De doppen zijn van een ander soort plastic. Ze mogen niet in de STORL-zak maar kunnen na het schoonspoeien mee met het bedrijfsafval. Let op! De nieuwe doppen voor het Easyconnect systeem mogen wél in de zak.
- Meld het aantal zakken die gereed staan aan via uw account zodra u een melding krijgt van STORL dat er wordt ingezameld in uw regio.

In de meeste regio's hebben inmiddels de eerste inzamelingsacties plaatsgevonden. Informatie over inzamelingsacties in uw regio is te vinden op de STORL-website.

Binnenkort ook systeem voor resten gewasbeschermingsmiddelen

Nu de inzameling van lege cans operationeel is, komt STORL in 2024 ook met een systeem voor de inname van resten gewasbeschermingsmiddelen. Dit moet de vervanger worden van de KGA-route en de ‘Bezem door de middenkast’ acties. Telers die zich al bij STORL hebben aangemeld, krijgen hierover automatisch bericht. Deze inzameling wordt eens in de 2 jaar georganiseerd. Daarom adviseert STORL om meteen met de actie van 2024 mee te doen. Het is de bedoeling om het systeem voor resten in de toekomst uit te breiden met de niet-spoelbare lege zakken, pakken en folies.

Colofon

Het Fruitbulletin is een uitgave van BASF Nederland BV, Agricultural Solutions. Wilt u meer weten over de specifieke eigenschappen van producten van BASF, dan kunt u contact opnemen met uw leverancier van gewasbeschermingsmiddelen.

Gebruik gewasbeschermingsmiddelen veilig. Lees voor gebruik eerst het etiket en de productinformatie.

Faban®, Delan® DF, Delan® Pro, Sercadis® en Soriale® zijn geregistreerde handelsmerken van BASF Nederland B.V.

BASF
We create chemistry

BASF Nederland BV | Postbus 1019 | 6801 MC Arnhem
www.agro.basf.nl | X: @BASFagronl | Facebook: @BASFAgro.nl